

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 131/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2014 a jeho opatrením o nariadení výkonu trestu odňatia slobody z 27. februára 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ]

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho opatrením o nariadení výkonu trestu odňatia slobody.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. BB-3T 25/2012 z 23. januára 2014 uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 Trestného zákona, za čo mu bol (okrem iného) uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti označenému rozsudku špecializovaného trestného súdu z 23. januára 2014 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom najvyšší súd v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2014 rozhodol uznesením z 27. februára 2014 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. f) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) rozsudok prvostupňového súdu zrušil vo výroku o náhrade škody. Proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho z 27. februára 2014 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd ako súd dovolací uznesením sp. zn. 1 Tdo V 11/2015 z 12. júla 2016 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ svoju sťažnosť adresovanú ústavnému súdu odôvodňuje v relevantnej časti najmä takto:

«Sťažnosť... podávam proti postupu, zásahom Najvyššieho súdu SR v konaní 4 To 5/2014 a rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 To 5/2014 o nariadení výkonu trestu.

Postupom a uvedeným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu mojich základných práv a slobôd...

... Proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB 3 T 23/2012 som podal odvolanie proti všetkým jeho výrokom, teda do výroku o vine ako aj do výroku o treste a spôsobe jeho výkonu ako aj výroku o náhrade škody.

Výrok uznesenia odvolacieho súdu znie: „Podľa § 321 ods. 1 písm. f) Tr. por. napadnutý rozsudok sa zrušuje vo výroku o náhrade škody.“

Rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o vine a treste nikdy nenadobudlo právoplatnosť.

... Proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, ktorým som bol odsúdený odvolanie je prípustné, odvolanie som v lehote podal a podané odvolanie nebolo v časti rozhodnutia o vine a treste zamietnuté.

... Vo výroku uznesenia odvolacieho súdu absentuje výrok o tom, ako súd rozhodol o mojom odvolaní proti výroku o vine, o treste a spôsobe jeho výkonu. Súd o ňom meritórne nerozhodol ani jedným zo spôsobov uvedených v ust. § 316, 319, 321 Tr. por., teda ani odvolanie nezamietol, ani nezrušil rozsudok vo výroku o vine a treste.

... Napriek tomu, že súd o mojom odvolaní proti výroku o vine a treste do dnešného dňa nerozhodol a rozhodnutie preto nikdy nenadobudlo právoplatnosť vo výroku o vine a treste súd mi nariadil výkon trestu odňatia slobody, ktorý dodnes vykonávam.

Z vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že výkon trestu mi bol nariadený v rozpore so zákonom a v rozpore so zákonom je dodnes obmedzovaná moja osobná sloboda.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, obsiahnuté v čl. 5 ods. 1 ods. 4

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom, zásahmi a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 5/2014 o nariadení výkonu trestu porušené.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 5/2014 o nariadení výkonu trestu zrušuje.

3. Najvyššiemu súdu SR prikazuje ihneď prepustiť [REDAKOVANÉ] ... na slobodu.

4. Sťažovateľovi priznáva primerané zadosťučinenie v celkovej výške 50.000 EUR, ktoré mu je povinný vyplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal, či sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v posudzovanej veci namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv, ku ktorému malo dôjsť postupom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2004, v ktorom najvyšší súd uznesením z 27. februára 2014 rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku špecializovaného trestného súdu tak, že ho podľa § 321 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku zrušil vo výroku o náhrade škody, pričom v zostávajúcej časti (vrátane rozhodnutia o vine a treste) ponechal rozsudok prvostupňového súdu nedotknutý, keďže odvolanie považoval v tejto časti za nedôvodné. V nadväznosti na označené rozhodnutie o odvolaní najvyšší súd nariadil výkon trestu odňatia slobody v trvaní 11 rokov uloženého sťažovateľovi rozsudkom súdu prvého stupňa. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv došlo práve tým, že najvyšší súd nariadil výkon trestu, hoci jeho odvolanie podané (aj) čo do viny a trestu samostatným výrokom nezamietol, a teda odsudzujúci rozsudok špecializovaného trestného súdu v tejto časti podľa sťažovateľa nemohol nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť a nemohol byť podkladom pre nariadenie výkonu trestu. Proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 4 To 5/2004 z 27. februára 2014 podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 11/2015 z 12. júla 2016 tak, že ho podľa § 382 ods. 1 Trestného poriadku odmietol.

Vychádzajúc z uvedených skutkových okolností, ústavný súd zastáva názor, že vzhľadom na princíp subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nedisponuje právomocou na prerokovanie

sťažnosti sťažovateľa. Vo vzťahu k tomuto záveru ústavný súd považuje za potrebné poukázať na tieto skutočnosti:

1. Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 4 To 5/2014 z 27. februára 2014 dovolanie, v ktorom použil (okrem iného) aj argumentáciu, ktorá je v podstate totožná s jeho argumentáciou, ktorou v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu odôvodňuje namietané porušenie svojich v sťažnosti označených práv postupom najvyššieho súdu v odvolacom konaní. Najvyšší súd ako dovolací súd sa v uznesení sp. zn. 1 Tdo V 11/2015 z 12. júla 2016 s dovolacou námietkou týkajúcou sa toho, že *„vo výroku uznesenia odvolacieho súdu absentuje výrok o tom, ako bolo rozhodnuté o jeho odvolaní proti výroku o vine, treste a spôsobe jeho výkonu...“*, podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že *„Pokiaľ ide o samotné rozhodnutie odvolacieho súdu, toto potom nemôže obvinený úspešne napadnúť dovolaním s odkazom na to, že je chybné, lebo neobsahuje výrok, ktorý sa ho priamo týka...“*. Z uvedeného vyplýva, že sťažnostná argumentácia, ktorej podstatné časti sú citované v časti I tohto uznesenia, už bola predmetom súdneho prieskumu najvyšším súdom ako dovolacím súdom.

2. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne (*„... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“*) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu nepochybne vyplýva, že ústavný súd svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže uplatniť len vo vzťahu k takému (právoplatnému) rozhodnutiu všeobecného súdu, ktoré už sťažovateľ nemôže napadnúť žiadnym opravným prostriedkom (riadnym ani mimoriadnym) v rámci sústavy všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom (a takej ochrany sa aj reálne domáhal), musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

3. Ak sťažovateľ napadol uznesenie odvolacieho najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 5/2004 z 27. februára 2014 dovolaním a s výsledkom dovolacieho konania nebol spokojný, mohol a mal napadnúť sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 11/2015 z 12. júla 2016, ktorým bolo jeho dovolanie odmietnuté. Keďže tak neurobil, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v napadnutom konaní z tých istých dôvodov, z akých ho už preskúmal najvyšší súd ako dovolací súd (m. m. napr. IV. ÚS 468/2012, IV. ÚS 198/2012).

Podľa názoru ústavného súdu bola sťažnosť sťažovateľa podaná aj oneskorene. Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je totiž aj jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Zákon o ústavnom súde pritom neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 209/09).

V nadväznosti na uvedené východisko ústavný súd opakovane uvádza, že sťažovateľ v posudzovanej veci namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv, ku ktorému malo dôjsť postupom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2004, ktoré vyústilo do uznesenia z 27. februára 2014. V nadväznosti na označené uznesenie najvyšší súd nariadil výkon trestu odňatia slobody v trvaní 11 rokov uloženého sťažovateľovi rozsudkom súdu prvého stupňa, hoci podľa názoru sťažovateľa na to nebol oprávnený. Podľa jeho názoru totiž odsudzujúci rozsudok špecializovaného trestného súdu v časti o vine a treste nemohol nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť, a teda nemohol byť ani podkladom pre nariadenie výkonu trestu.

Ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že uznesenie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho sp. zn. 4 To 5/2004 nadobudlo právoplatnosť

27. februára 2014, keď bolo vyhlásené. Najvyšší súd toho istého dňa nariadil výkon trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom špecializovaného trestného súdu a sťažovateľ bol dodaný do výkonu trestu. Výkon trestu podľa § 408 ods. 1 Trestného poriadku nariaďuje súd opatrením, ktoré je podľa § 10 ods. 19 Trestného poriadku neformálnym ústnym alebo písomným rozhodnutím technicko-organizačnej alebo operatívnej povahy a proti ktorému Trestný poriadok nepripúšťa opravný prostriedok.

Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažovateľ sťažnosť, ktorou namieta porušenie svojich ústavou a dohovorom garantovaných práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 5/2004 a jeho opatrením o nariadení výkonu trestu z 27. februára 2014 a ktorá bola ústavnému súdu doručená 11. októbra 2016, podal zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie, ako aj z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2017